

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 108 (3270) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Benes keleteurópai államszövetségi tervét hűvösen fogadták Washingtonban

Moszkva gyámsága alá akarja vonni az emigráns európai kormányokat. Benes szeretné kibékíteni a lengyeleket és a bolsevistákat
Tunisz német és olasz hőseinek áldozatát méltatja az európai sajtó

Washington. (Bud. Tud.) A brit és amerikai vezérkarok tagjai között folytatott tárgyalások csütörtökön egészen a hajnali órákig tartottak. A megbeszéléseket szombaton folytatják. Churchill amerikai tartózkodásának időtartamát nem közölték, azonban előreláthatóan több napig marad az amerikai fővárosban. Az amerikai lapok kiemelik, hogy a katonai megbeszélések között első helyen a távolkeleti hadászati kérdések megvitatása szerepel. Wawel tábornok jelenlétét bizonyítéknak tekintik ebből a szempontból. Kapcsolatot hoznak Wawel jelenlétét a földközi tengeri utánpótlás vonalának újból való megnyitásával is.

„Meg fogja hozni gyümölcsét Olaszország javára az afrikai csata hőseinek áldozata”

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Ambrosianj hadseregtábornok, a nagyvezérkar főnöke, szerdán este rádiószózatban emlékezett meg az olasz hadsereg afrikai hősi harcairól. Ismertette az afrikai háború egyes szakaszait és részletesen beszámolt az utolsó napok drámai eseményeiről. — Messe tábornagy büszkén utasította vissza az ellenségnek minden felhívását a megadásra és csak a Duce parancsára szüntette be a harcot, mikor már minden ellenállás hiábavaló lett volna. Megemlékezett arról, hogy Viktor Emá-

nuel király és császár is táviratot intézett az afrikai olasz csapatok hős parancsnokához, amelyben kifejezésre juttatta csodálatát az ott harcoló olasz csapatok hősiessége felett, amiben biztosítást látja Olaszország jövő nagyságának. Ambrosianj tábornok végül kifejezésre juttatta azt a reményét, hogy az Afrikában harcoló olasz csapatok hősiessége meg fogja hozni gyümölcsét Olaszország javára. Közölte végül, hogy az uralkodó Messe tábornokot Olaszország tábornagyává nevezte ki.

Az indiai alkirály óvatosságra int a tuniszi csata után

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az indiai alkirály csütörtök estéi rádióbeszédében szembe szállt azzal a felfogással, amely a tuniszi csata végében egyáltalán döntő fordulatot lát a háború további kimenetelére szempontjából. Az alkirály hangoztatja, hogy a japánok az afrikai harcok

ideje alatt nagy területeket hódítottak meg és felhasználták az időt a hódított területek megszilárdítására. Ova intett attól a reménykedéstől, hogy egy adott időpontban Japán ellen meginduló vállalkozás gyors eredményre vezethetne.

Nem lehet elszigetelten bírálni a tuniszi csatát

Rómából jelentik: (MTI) Pavolini, a Messagero, mai vezércikkében az első hadsereg afrikai harcairól emlékezik meg. Az első olasz hadsereg hősiességét a legvégsőkig kitartott. — Megemlékezik arról, hogy a most folyó háború világháború, amelyben az elszegvedett csapásokat nem lehet elszigetelten nézni. Az afrikai hősi ellenállás jelentősége, hogy 3 évig sikerült lekötönni Afrikában a plutokraták ösztönös támadó erőit. Ezalatt az idő alatt az európai erődítmény valósággá vált. Sikerült feltartani és megtörni ezalatt az idő alatt a szovjet fenyegetést.

Ugyancsak ez alatt az idő alatt Japán kiépítette kezdeti sikereit. Ez alatt az idő alatt megerősítették helyzetüket a Balkánon, megvalósították Dalmáciában nemzeti egységünket, meg tudtuk vetni lábunkat Nizzában és Korzikában és így be tudtuk fejezni védelmi berendezéseink megvalósítását az európai védelem keretében. Afrikában mindezekért a célokért is küzdöttek katonáink és mi jobban érezzük, mint bárki, hogy Afrikában senki sem halt meg hiába és senki sem küzdött hiába.

Zürich. (Bud. Tud.) A Neue Zürcher Zeitung washingtoni magántudósítója je-

lenti, hogy Benes látogatása az amerikai fővárosban, tekintettel Churchill jelenlétére, különös mértékben háttérbe szorult. A cseh emigránsok emellett attól tartanak, hogy a washingtoni kormány magasrangú tisztviselői csak kevés időt találnak majd a Benessel való megbeszélésre.

A tudósító szerint a volt cseh elnök keleteurópai antant megteremtésére irányuló tervet hozott magával, amely a többi közt feltételezi a szovjet-lengyel megegyezést. Benes terve szerint Sikorskynak londoni tárgyalásainak folyamán hozzá kell járulni ezekhez az

elgondolásokhoz. A tervet azután Benes Moszkvában szándékozik előterjeszteni.

Benes tervének kilátástalansága tekintetében a tudósító rámutat azután arra, hogy washingtoni hírek szerint a szovjet kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a cseh kormány, vagy legalább is annak egy része Moszkvában telepedjék át. A szovjet kormány makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy a szomszédos államok vezető politikumait saját ellenőrzése alá vegye. Benes terve regionális szövetség létesítését helyezi kilátásba, amely a Churchill által javasolt európai tanács nagy kereteiben működne.

A svájci lap tudósítója megjegyzi azután, hogy Washingtonban a volt cseh államférfi tervét meglehetősen hűvösen fogadták. Washington ugyanis nem tartja kívánatosnak, hogy Benes közvetítőként vegye igénybe a szovjettel való tárgyalásokban. Ehelyett inkább a közvetlen tárgyalásokat részesíti előnyben. Nagyon valószínű az is, hogy Benes bevonják a Rooseveltt és Churchill között a háború utáni kérdések megvitatásáról folyó jelenlegi megbeszélésekbe. Figyelmet keltett, hogy a Fehér Házban Benes tiszteletére rendezett ebédnél Churchill nem vett részt.

Nehéz német harci gépek Shelnford angol várost támadták

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német Távirati Irodával közlik, nehéz német harci gépek nagy köteléke május 14-re virradó éjszaka Shelnfordot támadták. A ledobott bombák nyomán sok nagy tűz és súlyos rombolások keletkeztek. Négy gépünk nem tért vissza. A brit légierők május 14-re virra-

dó éjszaka zavaró repüléseket végzett Észak-Közép és Nyugat-Németország egyes területei fölött. Csak csekély károkat okoztak. A támadó gépek közül éjszakai vadászaink és a légvédelmi tűzértség legalább 30 gépet pusztított el. Számolni lehet a lelőtt gépek számának emelkedésével.

Amerikai beismerés a legutóbbi japán tengeri sikerekről

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A bostoni rádió jelentése szerint az Egyesült Államok tengerészeti hivatala közölte, hogy japán gépek Guadalcánarnál április 7-én elsüllyesztették az Allan Ward amerikai rombolót, a 14.500 tonnás Kanvha amerikai tartályhajót és a Mare nevű új-zélandi korvetét.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a császári főhadiszállás közli, május 12-én amerikai csapatgépek szálltak partra az Aleuti sziget-csoportokhoz tartozó Attu szigeten. Jelen pillanatban heves harc folyik közöttük és a japán megszálló csapatok között. Attu sziget az Aleuti sziget-csoport legnyugatibb szigete és azt a japánok 1942. júniusában szállták meg.

Bangkokból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az északamerikai légierő, minthogy nem tudja eredményesen megakadályozni a japánok hadműveleteit Burmában és Kinában, továbbra is a burmai városokat támadja és a világhírű műemlekeket pusztítja. Nehéz amerikai bombázógépek támadást intéztek Rangoon és Mandalay ellen és súlyos károkat okoztak az ottlevő győ-

nyörű templomokban és egyéb műemlekekben. Mindkét helyen a polgári lakóházakban is sok kárt okoztak. Alacsony repülve géppuskázták a polgári lakosságot, amivel sok emberéletet oltottak ki.

Berlinből jelenti: (MTI) Mint a Német Távirati Irodával közlik, az angol és északamerikai repülőkötelékek a Szicíliai csatorna fölött napról-napra súlyos veszteségeket kénytelenek elkönyvelni. Német és olasz vadászpilóták továbbá a tengelyhatalmak számtalan légvédelmi ütege gondoskodik arról, hogy Szicília szép kikötővárosait ne bombázhassák büntetlenül. Az ellenséges bombák csak nagy ritkán érnek hadifontosságú berendezést, de annál többször ódon palotákat, felbecsülhetetlen kulturemlékeket és templomokat, amelyek minden időben vonzódták a földkerekség műértőit. Csupán május 12-én 22 repülőgépet veszített az ellenség egy támadás során, köztük több négymotoros bombázót is. Ezenfelül több ellenséges gépet olyan súlyos találat ért, hogy minden bizonnyal már nem érhetette el Afrika biztonságos nyújtó partjait.

Ülést tartott a város közigazgatási bizottsága

Kielégítő volt az áprilisi közellátás. Teljes erővel folyik a népjóléti akció

Nagyvárad, május 14. A városi törvényhatóság közigazgatási bizottsága tegnap délután 5 órai kezdettel dr. Soós István polgármester elnöksége alatt ülést tartott.

A tárgysorozat első pontjaként felolvasták Esztergom város közigazgatási bizottságának véghatározatát, amelyet csatlakozás céljából küldtek meg. A véghatározat szerint Esztergom város feliratban kéri a belügyminisztert a községi tisztviselői létszám emelésére. A polgármester javaslatára a közigazgatási bizottság napirendre tért a véghatározat felett, tekintettel arra, hogy Nagyváradon a községi tisztviselői létszám kevéssé szabályozva van.

Ezután Fluck tanácsnok felolvasta a polgármesteri jelentést, amely a városi közigazgatás áprilisi havi eseményeiről számol be. Az adóhivatal működéséről, az adóbehajtás eredményeiről részletes számadatokkal számolt be a jelentés és kiemelte, hogy a fogyasztási adónál az állatvágáscsökkentésnek csökkenése miatt érezhető visszaesés mutatkozik. A városi közigazgatás közművelődési tevékenységével kapcsolatban megemlíti a jelentés, hogy a zeneiskola áprilisi hónapban vendégül látta Dohnányi Ernőt, aki telt ház előtt hangversenyzett a Református Kulturpalotában. Kiemeli továbbá a jelentés, hogy a kolozsvári Opera nagy sikerrel vendégszerepelt Nagyváradon, ami emlékeztető esemény a város közművelődési életében. Közli továbbá, hogy az erzsébetligeti sportpálya korszerűsítésére 28 ezer pengő állami támogatást kap a város. A közellátási helyzetről részletesen beszámolt a jelentés és megállapítja, hogy a város lakosságának élelmezése a nehéz viszonyokhoz képest kielégítő volt áprilisi hónapban, noha főként a húselletásban zavarok mutatkoztak. — A népjóléti akciók nagy eréllyel folytak áprilisi hónapban és különösen a napközi otthonok könnyítették nagy mértékben a szegény lakosság helyzetét. A városrendezési munkálatok az elmúlt hónapban is folyamatosan voltak; az építkezések terén a tűzoltószertár építési munkálatai a legjelentősebbek.

Az ügyosztályok jelentései

A polgármesteri jelentés felolvasása után az egyes ügyosztályok jelentései következtek. Különös figyelmet érdemel a tisztviselői főorvos jelentése. — Eszerint a város áprilisi havi közegészségügyi állapota kedvezőbb, mint a megelőző hónapokban volt; a halálozások száma lényegesen csökkent. Az elmúlt hónapban 158 elvezületés volt Nagyváradon, míg a halálozások száma 134 volt. A természetes szaporodás tehát 24. Sok számadatot közöl a tisztviselői jelentés az egészség és gyermekvédelmi munkáról. Áprilisban 1844 egyén részesült egészségvédelmi tanácsadásban, zöldkeresztes cukrot 1071 személynek, tejet pedig 492 személynek osztottak ki. Erélyes munka folyt a ragályok leküzdése illetve megelőzése céljából. A kórházban áprilisi elsőjén 869 beteg volt, áprilisban 1057 új beteget vettek fel, s 39 beteg halt meg. A közellátási viszonyok kedvezőbbek voltak, mint az

előző hónapokban s ennek hatása az egészségügyi helyzetben megmutatkozott.

Nagyvárad a „fekete lisztán”

Soós István polgármester a tisztviselői jelentéssel kapcsolatban ismertette egy negyedévi jelentést az ország városainak közegészségügyi állapotáról. Eszerint az ország 21 törvényhatósági jogú városa közül 8 városban kedvezőtlen a születési arányszám a halálozási arányszámhoz képest s e városok között van, sajnos, Nagyvárad is. A polgármester azzal a kéréssel közölte ezt, hogy a város egészségügyi intézményei vegyék ki részüket abból a felvilágosító munkából, amely alkalmas lehet a nagyobb arányú népszaporodás előmozdítására. Heinrich Béla dr. tisztifőorvos rámutatott azokra a körülményekre, amelyek a természetes szaporodás arányszámát amely 1941-ben és 1942. első felében kedvező volt, hátrányosan befolyásolták. Ezek között főként a háborúra és a nehéz közellátási viszonyokra mutatott rá, s megemlítette, hogy a

Férfi ruhákat, használtakat

legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

Módosították a lugkő, az ecet, a tojás, a cinkgálic árát

Fontos közellátási rendeletek jelentek meg

Kilenc fontos közellátási természetű rendeletet közöl a hivatalos lap pénteki száma. Széleskörű érdeklődésre tarthat számot a tojásgyűjtést szabályozó rendelet, amely kimondja, hogy tojást viszonteladás céljára május 15-től, tehát szombattól kezdve csak az a kijelölt kereskedő és vásárló gyűjthet, akinek a közellátásügyi miniszter erre külön megbízást ad. Azok az eddig kijelölt kereskedők, akik nem tagjai a Magyar Tojás-kivitel Egyesületnek, tojáskereskedéssel további intézkedésig csak az egyesülés valamely tagjának bizományosaként foglalkozhatnak. A vásárlással megbízott, kijelölt kereskedők, vagy igazolványos bevásárlók tojást csak a közellátásügyi miniszter által meghatározott területen, illetve helységben vásárolhatnak. Tojást egyik helységből a másikba csak szállítási igazolvány alapján szabad szállítani. A tojásgyűjtés szabályozásáról szóló rendelettel egyidejűen a közellátási miniszter megállapította a friss tyúktojás legmagasabb árát is. Eszerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén kg.-ként 4.20 pengő. Az ország területén a termelő a friss tyúktojásért a piacon, vagy házhoz történő szállításkor 4.20 pengőt, a kereskedő a viszonteladótól 4.20, a fogyasztótól pedig 4.50 pengőt kérhet. Az ország területén a darabonkénti megállapított fogyasztói árát 55 grammnál kisebb súlyú tojásnál pedig 19-ot kell elosztani.

A ponty legmagasabb áráról szóló rendelet értelmében az élőponty ára Budapesten és környékén 6 pengő, az ország egyéb területén pedig 5.60 pengő. A nem élő, jegelt ponty legmagasabb termelői, nagykereskedői és fogyasztói ára kilónként 30 fillérrel alacsonyabb az élőponty áránál.

halálozási arányszámot a kórházban elhunyt vidékiek is emelik.

Az államépítészeti hivatal jelentését Csécsi Nagy László főmérnök olvasta fel, aki nemrég foglalta el hivatalát s akit a polgármester meleg szavakkal üdvözölt abból az alkalomból, hogy most elsősorban vett részt a városi törvényhatóság közigazgatási bizottsági ülésén. Az államépítészeti hivatal jelentése többek között a 4-es számú ut építési munkálatairól számolt be. Ez a Schlauch-téren már befejezés előtt áll, míg a Körös-parton bevégezték a földmunkálatokat s a Kolozsvári-úton az országút régi vonalába való becsatlakozásánál gyors ütemben folyik a munka, hogy a közlekedésben minél rövidebb ideig legyen fennakadás.

Az erdészeti felügyelőség jelentést tett a városnak fával való ellátása érdekében foganatosított intézkedésekről.

Az állatorvosi hivatal jelentése szerint az állatállomány a téli takarmányhiány miatt bekövetkezett helyzet után javulásnak indult, de még további javulásra van szükség. Áprilisi hónapban 485 szarvasmarhát, 184 borjút, 44 bivalyt, 44 juhót és bárányt és 305 sertést vágtak. Az állatvásáron csekély volt a felhajtás, s különösen malachban volt nagy kereslet, amit a felhajtás nem is tudott kielégíteni.

Más ügyosztályok jelentéseinek felolvasása után a közigazgatási bizottsági ülés fél hét órákor ért véget.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Óplumkeringő.
BELVÁROSI: Késő.
CASINO: Robinson.
KORONA: Halálos csók.

rint az egész éven át üzemben levő gyógyfürdők 1 pengőt meg nem haladó összegű jegyárakat 15 százalékkal, 1 pengőnél nagyobb összegű árakat legfeljebb 20 százalékkal, az idénygyógyfürdők 1 pengőt meg nem haladó összegű jegyárakat 25 százalékkal emelhetik. Ugynevezett tisztasági szodákna és fürdőknél a jegyárak 10, illetőleg 15, a folyami, tóparti strandoknál 15, illetőleg 20 százalékkal emelhető. Ahol a jegy ára a fehérmű használatát is magába foglalja, az előbb említett emelésen kívül személyenként 10, illetve 30 fillér fehérműhasználati díj számítható. A mult év január óta történt áremeléseket a most megengedett áremelésbe be kell számítani.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MAJUS 15.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Rezsői zene
- 10.15 Könyvü muzsika.
- 11.15 Nadler Ilse zongorázik.
- 11.40 A Közellátási Minisztérium rádió-előadásorozata.
- 12.10 Sovinszky László szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Pertis Pali cigányzenekara.
- 15.00 Művészlemez.
- 15.30 Münnich Aladár előadása.
- 17.00 Aghy Erzsébet csevegése.
- 17.10 Könyvü zene — könyvü percek.
- 19.00 Hangképek innen-onnan.
- 19.35 Képek a multból és a jelenből.
- 22.15 Ki mit szeret.

Budapest II.

- 19.00 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórása.
- 19.25 Puccini: Turandot c. dalművének közvetítése hanglemezzel.

VASARNAP, MAJUS 16.

Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 9.00 Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Igét hirdet Roszta Dénes bölöni esperes.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Igét hirdet Dobos Károly budapesti-fasori lelkipásztor.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Jezus Szív templomból. A szentbeszédet Hóka Imre dr. mondja.
- 12.15 A magyar ifjúság Zrínyi Ilona emléktünnepélye.
- 13.00 Beszékzenekar.
- 13.45 Hírek.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata.
- 15.45 Magyar nóták.
- 16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
- 17.00 Az Orlay-tánczenekar játszik.
- 17.30 Passuth László felolvasása.
- 17.50 Magyarország—Svájc válogatott labdarugómérkőzés II. félidője.
- 18.35 Az Operaház zenekara.
- 18.50 Hírek.
- 19.00 Azurkék égbe alatt.
- 20.15 Vasary János csevegése.
- 20.30 Muzsikáló mesék.
- 21.40 Hírek, sporteredmények.
- 22.15 Bura Sándor cigányzenekara.
- 22.50 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 9.00 Szórakoztató zene.
- 11.15 A Végh-vonásnégyes matinéja.
- 15.00 Tabányi Mihály tánczeneegyüttese
- 16.05 A Székesfehérvári Zenekar hangversenyének közvetítése.

Véget ért a német-olasz kötelékek afrikai hősi harca

Utolsó töltényig harcoltak Tuniszban a tengelycsapatok. Meghiúsult a bolsevisták támadása a kubáni hídfőnél és Liszicsanszktól északra

Továbbra is el van zárva a Földközi-tenger az angolszász hajózás elől

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A véderő főparancsnoksága közli: A német és olasz kötelékek afrikai hősi harca ma becsülettel véget ért. Minden löszerek ellövése után kénytelenek voltak a harcot megszüntetni. A Führer rádiótáviratot intézett Arnim vezérezredeshez, amelyben köszönetét és legnagyobb elismerését fejezi ki Arnimnak és csapatainak. Harcuk örökre példaképpé szolgált. A Duce is rádiótáviratot intézett az afrikai csapatok vezetőjéhez. A vezetőkben és katonákban köszönti a tengelynépek vívőiségének legszebb megnyilvánulását.

Stockholm. (Bud. Tud.): A svéd parlament csütörtökön titkos ülést tartott, amelyen hír szerint a külügyminiszter kitért a német-svéd egyezményre, amelynek értelmében Svédország megengedi német csapatok Svédországon való átszállítását. Ezt az utóbbi időben bizonyos oldalról kifogásolták.

Minszk. (MTI.) A NTL jelenti: Bialszkaja Gazetta című lap hivatalos kimutatása alapján számadatszerűen felsorolja, hogy a Szovjetunióban 1917 és 1941 között közel 40 millió embert végeztek ki, illetve ebből a számból 10 millió éhenhalt.

harcbeszüntetése, mert ezeknek a csapatrészeknek sem volt löszerejük. A német-olasz csapatok itt is szívósan az utolsó töltényig védekeztek. A tuniszi német-olasz haderők hat hónapig egy mellék hadszíntéren kötötték le egymillió angol-szász hadsereget. Az ellenség ennek következtében sem Kelet-Ázsiában, sem a második front érdekében nem működhetett közre. Ezt a szempontot a há-

borus események megítélésében nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ez alatt a hat hónap alatt egész Európának, az olasz partokat is beleértve, védelmét olyan hatalmasan meg lehetett erősíteni, hogy itt szó sem lehet partraszállásról és bár nem tagadható, hogy az angolok és amerikaiak számára fontos az afrikai tengerpart birtoklása, de rá kell mutatni arra is, hogy ennek még nincs semmiféle döntő jelentősége. A Földközi-tenger továbbra is el van zárva az angolszász hajózás elől és továbbra is háborus terület marad.

Japán előrenyomulása a Jangcse folyónál

Lisszabon. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat Csungkingból a következő hivatalos kínai közleményt ismerteti: A japán haderők csütörtökön átkeltek a Jangcse folyón Sungeenél és feljebb Iesangnál. Vállalkozásukat tüzéség és repülőök támogatják.

Megszakítás nélkül folynak Roosevelt és Churchill tanácskozásai

Davies Roosevelt meghívását vitte Stalinhoz

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Washingtoni jelentés szerint Churchill és Roosevelt megheszélései megszakítás nélkül tartanak. A megheszéléseket részben négyszemközt, részben katonai tanácsadók jelenlétében folytatják.

Amszterdam. (MTI.) A NTL jelenti: Az angol hírszolgálat szerint eddig semmi sem szivárgott ki az angol és amerikai vezérkar washingtoni megheszéléseinek tartalmáról.

Lisszabon. (MTI.) A NTL jelenti: Mint az angol hírszolgálat jelenti Washing-

tonból, a Fehér Házban a jövő hétre halasztották a csendes oceáni haditanács ülést. A halasztás okát nem közölték.

Amszterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat szerint Churchill szerdán beszédet mond az Egyesült Államok kongresszusában.

London. (Bud. Tud.): Washingtonban azon a véleményen vannak, hogy Davies Roosevelt levelét vitte magával személyes tanácskozáson való részvételre. Hogy ha a meghívás értelmében Stalin nem utazik Washingtonba, máshol tartják meg a találkozót.

Ujból csökkentették haditevékenységüket a bolsevisták a kubáni hídfőnél

Berlin. (Interinf.) A bolsevisták a kubáni hídfőnél, bár sok új hadosztályt és pihent páncélos erőt vontak össze, haditevékenységüket újból csökkentették. Szerdán egymás után több bolsevista ezred támadta a német és szövetséges állásokat, de mindenütt véresen visszaverték őket. Ezzel szemben sikeres volt az egyik német vállalkozás Temrjuktól északra. A Donec középső folyásánál már

az előző napokon egy kiugró harc vonalrész birtokáért heves harcok folytak. A bolsevisták most ismét folytatták támadásaikat. Az ezen a szakaszon küzdő német csapatok az egész vonalon hejlytálltak. Egy keskeny területen 18 páncélost megsemmisítettek. Az Északi-tengeren a Halász-félszigetnél repülőink elsüllyeszttek egy négyezer tonnás teherhajót.

Néhány hegyi állásban még most is védekeznek a német és olasz harcosok

Berlin. (MTI.) (Interinf.) A tuniszi hadszíntéren a harcoselemeknek szerdán lényegében végetértek, eltekintve néhány szétszórtan küzdő német-olasz harci csoporttól, amelyek a hegyi állásokban csütörtökön

is védekeztek. Miután az angoloknak és amerikaiaknak már az első napon, bár súlyos veszteségek mellett sikerült áttörni egész a hammanmeti öböl, márcsak órák kérdése volt a német-olasz védelem déli részének

Három napon keresztül tartanak a Szülők Iskolája előadásai

Neves orvosok, tanárnők és írók az előadók között

(Nagyvárad.) Amint már vasárnapi számunkban is közöltük, a Római Katolikus Nőszövetség Bihari Kerületi Központja szülők iskoláját rendez a katolikus magyar családok lelki-teszt megújulására május 27., 28. és 29.-én. Naponként délelőtt fél 10 órától 11-ig korszerű háztartási bemutató, 11 órától 12 óráig orvosi tanácsadás. Az előadások színhelye a Pray György-utca 5. szám alatt van, a Szociális Testvéreknél. Délután fél 5 órai kezdettel (közben 15 perces pihentető szünetekkel és a májusi litánia elmondásával) esti 8 óráig, valamint május 30.-án, vasárnap csak délután 5 órai kezdettel esti 7 óráig: gyakorlati tanácsok a családi életre és gyermekneveléshez. A délutáni előadások a premonitiei

gimnázium nagytermében lesznek.

Előadók: Czikéné, Lovich Ilona író, Székesfehérvár. Csikyné, Schippert Gitta tanárnő Nagyvárad, Horváth Ilona igazgató Nagyvárad, dr. Báthory József igazgató Debrecen, dr. Beöthy Konrád főorvos Nagyvárad, dr. Gagyi József főorvos Nagyvárad, dr. Nagy András főorvos Csikszereda, P. Röss Bertalan kapucinus atya Nagyvárad, dr. Vajna Gábor főorvos Nagyvárad.

A rendezőség percnyi pontosságú megjelenést kér. Az előadások költségeihez a résztvevők tetszés szerint hozzájárulnak.

Értesülésünk szerint, már eddig is számosan jelentkeztek a Szülők Iskolájára úgy, hogy annak sikere már jóelőre biztosítva látszik.

Kiknek kell kérni a községi kötelékbe való felvételt?

Rozsly István tanácsnok tájékoztatója a község számára

Kaptuk az alábbi sorokat leközlésre: Kiegészítés az 1943. évi május hó 4-én 12669—1943. sz. megjelent hirdetményhez.

Nagyvárad thj. város f. hó 13-án tartott közigazgatási bizottsági ülésében dr. Krüger Jenő bizottsági tag az elnöklő dr. Soós István polgármesterhez az alábbi kérelemmel fordult, hogy a községi kötelékbe való felvételre vonatkozó, az elmúlt napokban a helyi lapokban megjelent hirdetményről közelebbi tájékoztató nyilatkozatot tegyen.

A polgármester nevében Rozsly István tanácsnok, községi ügyosztály vezetője az alábbi nyilatkozatot tette:

„Mindazoknak, akik román állampolgársági jegyzékbe (lajstromba) felvéve lettek azon az alapon, hogy 1918 december 1-én a trianoni békeparancsával Romániához csatolt területen, tehát helyi vonatkozásban Nagyváradon a magyar illetőségi törvény (1886. évi XXII. t. c.) valamely szakasza alapján községi illetőségi joggal bírtak, nem kell kérniük a községi kötelékbe való felvételt, ha a román megszállás alatt mindvégig itt voltak és a bécsi döntőbíróóság határozatalakór (1940. augusztus 30.) is itt állandó lakásuk volt. Ilyenek illetőségi bizonyítvány kiadására számíthatnak továbbra is.

Ellenben mindazok, akik leszármazás útján (1886: XXII. t. c. 6. §.) itt illetőséget nem szereztek, vagy pedig illetőségi jog elnyerése nélkül román megszállás ideje alatt költöztek Nagyvárad

thj. város területére, végül pedig vagy a terület visszacsatolása után lettek nagyváradi lakosokká, az 1886: XXII. t. c. 10., 11. vagy 12. szakasza alapján kérhetik a községi kötelékbe való felvételüket, amelynek megtörténte után megkapják az illetőségi bizonyítványukat.

A fenti nyilatkozat most már teljesen tisztázta a rendelkezés minden vonatkozását.

ÚJ BÉRFIZETÉSI RENDSZERT TERVEZNEK A GYÁRAKBAN. Érdekes új rendszer bevezetését határozta el ipari körök felkérésére az Országos Társadalombiztosító Intézet. Arról értesülünk ugyanis, hogy ha a gyárvállalatok áttérni szándékoznak a négyhetes bérfizetési rendszerre és ennek megoldása az lenne, hogy minden hét pénteken vagy szombatián, ahogy az eddig szokásban volt, a végzett munkateljesítmény alapján hozzávetőlegesen számított előleget adnak munkásaiknak, a teljes munkabért pedig hónap végén számolják el. A gyáripár már nagyjából egyöntetű álláspontira jutott ebben a kérdésben és csak az OTI-n múltott, hogy ezt a bérfizetési rendszert társadalombiztosítási járulékkivetés alapjául elfogadják-e. Az OTI értesítette a Munkaadók Központját, hogy hajlandó erre a rendszerre áttérni. Most dolgozza ki az OTI azokat az alapszabályokat, amelyek figyelembevételével az előző számolást ezen az egyszerűsített módon lehet végezni.

Bahémek, bűvészek és művészek a Ligetben

Nagyvárad, május hó. Így este 7 óra tájban sokan ülnek a ligeti padokon. Érettségire készülő diákok és diáklányok térdükön nyitott könyvekkel, melyek felett bizony gyakran elkalandoz a szemük. Hogyne, hiszen olyan mulatságos az a harkály, amely azt a beteg fűzfát kopogtatja: érdekes már a tolla is, aztán milyen furó berregésű furcsa hangot ad... Amott meg egy ágat tört le egy fiatal pár, de az őt már észrevette, van is „ne mulass”:

„— Hej naccsága, fiatal úr, nem szégyellik magukat?...”

A tüdőgondozó mellett egy autó kanyarodik be, szétriesztja a békén sétálgatókat s vezetője túlkölni is eltelejt... Jó lesz leülni egy padra, mielőtt még baj történe velünk. Alig telepedünk le, egy rongyos ember topan elénk, mintha csak a földből bujt volna elő.

— Csinálhatnék tén valamit — kérdezi a furcsa ember, de kérdése nem is annyira kérdés, mint kérelem.

Hoggy mit szeretne mutatni elárulja az a rozsdás vaskarika s kardhoz hasonló acélpánt, melyeket a hóna alatt szorongat. Hopp! már lent is van a kabát s átsiklott az egész ember az aranylag szűk karikán és most a mutatvány „lényé” a kardnyelés következik. Sikerkelt!

Mindez nem lenne különös, sőt nagyon megszokott volna a legkisebb cirkuszban vagy vendéglőben is. Hanem így a ligetben mégis kicsit különös ez a kardnyelő, aki akármilyen alant is „művészete” ennél a „szabotári előadásnál” mégis talán különb teret érdemelne.

— Hol tanulta ezeket?
— Bukarestben dolgoztam több cirkuszban is — válaszolt és hangja most is szinte kőr, bártotalan.

— Mi a neve?
— Albert, mondja először, majd hozzá teszi: Balog Albert vagyok kérem.

Elárulja azt is, hogy 37 éves, Zilahon született, Nagyváradon három hete „tartózkodik” s itt a Krumplióldón lakik s Kolozsvárról került ide. És elmondja, hogy tud mást is, mint a kardnyelést és a karikás mutatványt. Tűzet is „nyelt”, poharakkal is dolgozott régebben a cirkuszokban s mint kötéltáncos is gyakran szerepelt.

— Egy óras műsorom volt — mondja büszkén — arra azonban nem telet, hogyan jutott „ide”.

— Mennyit keres meg naponta — érdeklődnek jelenlegi sorsá tőlől.

— Mikor esik egy fillért sem — teletti nagy óvatosan.

— Na és ilyen szép időben?

— Négy, öt pengőt, vasárnap még többet is. Ha mindig vasárnap volna, vehetnék egy másik ruhát, s akkor talán felléphetnék megint valami cirkuszban...

— Mire vágyik, hol szeretne szerepelni leginkább?

— Ha lesz egy jó vasárnapom, felutazom Budapestre és fellépek a Városligetben. A Városliget volna a világon a legjobb hely! Különben itt se lenne rossz — teszi hozzá — ha játszhatnék minden nap az állomásnál és a Rhédey-kertben és itt is. De messze

van egymástól a három hely. Ha az állomásnál kezdem, csak esére érek ide, ezért inkább itt dolgozom állandóan, mert Váradon mégis itt lehet keresni legjobban. Sokan járnak erre mostan és van szíve annak, aki erre jár...

— Csak a kardnyelés ne volna! — sóhajt egyet — ezt nem nagyon bírom már.

— Hát még ha ki volna lenve — ugratjuk.

„Beugrik” és elárul egy műhelytitkot:

— Minden kifent kard „sinben” van, a kardnyelők a mutatvány előtt elvágják ugyan a pengével a cigarettapapírost, de a „sinekkel” tompított él, éppen olyan kévessé sértheti meg

a torkukat, akárcsak az én „kordim” itt...

Hát ezzel is többet tudunk. Közben sokan körének gyűlnek. Albert mester „tányéroz” és csörögni kezd lassacskán a bohém sipka. Ideje is, hogy eltűnjön, mert új „művész” érkezett. Kálmán bácsi, aki télen a ligeti vendéglőben muzsikált, de most Dezső, az új félig-gyerek primás, (mi tagadás, ügyes fiu ez a Dezső!) a szabadda szorította. Kálmán bácsi tehát most itt járja az utakat életpárjával, aki állítólag a világot jelentő deszkákról került Kálmán bácsi mellé a tavaszi ligetbe.

De bujkál itt még valaki — veszedelmes konkurrenciát! Régi kedves ismerősünk Halász, a köponya-zenész. Róla már irtunk az ősszel s művészetét teljes mértékben méltattuk. Most itt pengeti a fején Tosca nagy áriáját és a divatos, új katonadalokat...

Ha itt üti tel tanyáját, megjósoljuk Albertnek, Kálmán bácsinak és minden ligeti művészeknek belellegzik rövidesen. Ha csak kartellbe nem lépnek és művészcsoport nem létesül a váradi miniatűr városligetben.

HORVÁTH IMRE

Hogyan él a külföld?

Amerikában hushiány, Braziliában cukorhiány, Angliában dühög a feketepiac

AMERIKA

Az Egyesült Államok kormánya nyilvánosságra hozta a Hotspingben május 18-án megtartandó élelmiszeri értekezlet tárgysorozatát. Az értekezlet elsősorban az alábbi kérdésekkel fog foglalkozni: az élelmiszerek és egyéb termékek fogyasztási szükséglete, a termelés fokozása és a szükséglettel való egybehangolása, a szétosztó rendszer javítása és az értekezlet további folytatására vonatkozó javaslatok. Az Egyesült Államokban a hushiány egyre növekszik. Különösen Newyorkban és környékén húst alig lehet kapni. A hushiányhoz ujjában burgonyahiány is járult s a burgonya néhány napja az összes üzlethezből eltűnt. Rooseveltnök bejelentette, hogy az Egyesült Államok polgári lakosságának a következő télre a szén adagolásával kell számolni. A szén szétosztás előkészítésére már külön hivatal is létesült.

BRAZILIA

Rio de Janeiroban és Brazília belső államaiban nagy cukorhiány állott be. A brazil kormány Rio de Janeiroban cukorjegyeket bocsát ki, minthogy a készletek ott ugyszólván kimerültek.

CHILE

A chilei szenátus és képviselőház egy olyan törvénytervezet kidolgozásával foglalkozik, amely az árak rögzítését és a nyereségek korlátozását célozza. Az ország gazdasági nehézségeinek súlyosbodása következtében a kérdések megoldása igen sürgössé vált.

NAGYBRITANNIA

Az angol élelmiszerügyi miniszterium megtiltotta a szójababnak minden olyan célra való kiutalását, ami nincs közvetlen összefüggésben az emberi táplálkozással. Egyidejűleg a szójababval való kereskedelmet engedélyhez kötötték. A feketepiac terjeszkedése súlyos gondot okoz a ha-

tóságoknak. Egyre nagyobb fizleteket kötnék a zugiácson s a készpénzfizetéseket elvonják a jövedelmi adó alól. Lloyd George őrnagy, az üzemanyag- és nyersanyagkérdések minisztere kijelentette, hogy a szénbányák termelésével nincs megelégedve. A múlt évi széntermelés majdnem 100.000 tonnával csökkent. Ha a termelést a nyáron nem lehet fokozni, — jelentette ki Lloyd George őrnagy — a szénellátás a jövő télen veszedelembe jut. A szén szükséglet állandóan nő.

Anglia és Wales területén április 17-től november 7-ig összes központi fűtőberendezéseket üzemen kívül kell helyezni. A fűtési tilalom egyaránt vonatkozik üzlethelyiségekre, irodákra és magánlakásokra.

NORVÉGIA

Egy norvég hallisztgyár eljárását dolgoztott ki, amelynek révén a hallisztból csokoládészerű élvezeti cikket készít. A „halcsokoládé” állítólag ízben, zamatban, színben és tápértékben semmiképpen sem különbözik a valódiaktól.

FRANCORSZÁG

A Párizs melletti Asnières községben gépfegyveres bandita élelmiszerjegyeket rabolt. Besancon közelében meggyilkolták a polgármestert, akitől a gyilkos élelmiszerjegyeket akart rabolni. Franciaországban augusztus 1-i hatállyal bármely árucikkhez a bór felhasználását megtiltották. Készítéskát, zseb- és pénztárcákat ezentul csak „kreskine”-ből szabad gyártani. Élelmiszer gazdálkodási rendelkezések áthágása miatt büntetésből 182 francia élettermet bezártak.

SVÁJC

Svájcbban kenyérgazdálkodás alá vonták a gumiacsokot és légtömítőket. Ezek adása és vétele csak házas engedély alapján történhetik. A létfenntartási költségek indexszáma ismét erős ütemben emelkedett. Fő-

képp a ruházati cikkek és a iábbelik ára szökött fel. A jelenlegi svájci kenyérár 44 frankos búzáron alapszik. A búza piaci ára azonban 55—60 frank. A szövetség ezek szerint a kenyér kg-jánál 10—15 rapenes támogatást fizet a termelőnek, ami azt jelenti, hogy a kenyér árának a jelenlegi szinten való megtartása a svájci államszövetségnek évente kb. 40 millió svájci frankjába kerül.

OLASZORSZÁG

Az 1942—43. évi termelési előírások s terménybeszolgáltatási eljárások során már Olaszországban is alkalmazták a német „Hofkarte” intézményéhez hasonló üzlemlapokat, az u. n. „Seda aziendale”-t. Ennek alapján könnyen és jól ellenőrizhetik az egyes gazdasági üzemek termelését és beszolgáltatását. A földművelési miniszter legutóbbi nyilatkozata szerint az eredmények azt bizonyítják, hogy az olasz gazdáközönység sikeresen folytatja a kormányának a gabonacsatát kiegészítő háborus termelési politikáját.

NÉMETBIRODALOM

A Németbirodalomban a múlt évi sikeres szövetakció mintájára, amelyet ezidén is megismételnek, most nagyarányú ócskacipő-gyűjtést is indítanak. A gyűjtés önkéntes adományokon alapszik. Elfogadnak mindenféle cipőt, csizmát, munkacipőt, bőrből, gumiból, textiláruból, műtalpu és fatalpu cipőt is. A még használható állapotban levőket megjavítják, a többi szétszedik és azokból megfelelő pótlanyagot készítenek, vagy talprészeket szabnak ki belőlük. Az árkorlátozó bizottság egy körlevélben leszögezte azt, hogy az árrögzítés nemcsak egy bizonyos napon érvényes árakra vonatkozik, hanem folytatólágon minden később felszámított árakra is. Az új termékekre vonatkozóan ez azt jelenti, hogy a felszámított árat utóbb nem szabad felemelni még akkor sem, ha később az ellátási költségek netán emelkednének.

Egy szülésznő hősies magatartása a légitámadás alatt

Hamburgban történt az egyik legutóbbi légitámadás alatt. Hatalmas bérkaszárnya legfeljebb emeletén éppen szülésznő segédkezett egy szülésznő. A bombák dörrenése és a léghárítás katonagása közben jött világra szerencsésen a kiebaba. Alig múlt el tíz perc, hogy az új emberke megszületett, bomba ezett a házra és a fél épülettel együtt a szoba egyik falát is magával rántotta. A retentő robbanás pillanatában a szülésznő ráhajolt a csecsemőre és testével fogta fel a lezuduló törmelékot, az a fiatal életet biztosan kioltotta volna. Súlyos sebesülésekkel a hátán még eegített anyát és gyermekét, aztán őt is elvitték a mentők. A hősies magatartású szülésznőnek a napokban nyújtották át a háborus érdemjelvényt. (TFK.)

Zakar András

Tihamér püspök élete

ahogyan kortársai látták

Ára tüzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

Igy harcoltak a téli csata magyar hősei

Mikó Zoltán főhadnagy

Mindenkor kimagasló hősiességgel teljesítette kötelességét a Don-menti harcokban, valamint a nagy téli csatában Mikó Zoltán főhadnagy, egyik gyalogezredünk páncéltörőágyús századának parancsnoka.

1943 január 13-án az Oskino mellett vívott harcban, különösen súlyos körülmények között kellett helytállnia. Délután 17 órától éjjelig küzdött a szakadatlan tömegben előretörő ellenséggel, végig közvetlen irányzással, kis távolságból lötte a bolsevistákat. A szó legszorosabb értelmében az utolsó gránát kilövéséig tüzelte csak akkor vonta vissza, amikor az ellenség már rohamtávolságra közelítette meg. Még ilyen viszonyok mellett is megmentette páncéltörő ágyúit.

Hasonló körülmények között harcolt január 16-án Szkupojban, annak ellenére, hogy egyik lövegét mindjárt az ellenséges támadás kezdetén telitalálat ezte harcoképtelenné s így csak csökkentett tüzérvél folytathatta az ellenállást. Ezalkalommal is utolsó gránátjának kilövéséig küzdött s ugyancsak a legnagyobb önfeláldozással mentette meg megmaradt lövéseit.

Rátonyi György zászlós

Mindenben hozzá máltó harcot vívott ezredtársa, Rátonyi György zászlós, az ezred lovasszakaszának parancsnoka. 1943 január 15-én azt a parancsot kapta, hogy lovasszakaszával törjön előre Jablonoje községen túl s ott tartózkodja fel az ellenséget mindaddig, amíg a harcból kivont részek elvonulása véget nem ér. Rátonyi zászlós e feladatot mintaszerűen teljesítette, bár végig roppant tülerővel állott szemben. E harcban éppen úgy, mint a parancsra történt visszavonulásban, hősiessé, a legnagyobb körültekintéssel vezette szakaszát. Önfeláldozó vezetésének köszönhető, hogy a szakadatlan harc és tülerő ellenére is aránylag csekély veszteséggel tudta azt a nédelemre kijelölt új állásokba visszavezetni. Eközben azonban maga is súlyosan megsebesült.

Kardos József zászlós

Hősi halálával zárta le nemes életét és dicsőséges küzdelmeit ezredtársuk, Kardos József zászlós is. Kardos, mint az ezred árkász-századának szakaszparancsnoka, a Don-menti védőharcokban is mindig kimagasló személyes bátorságával és példaadó kötelességteljesítésével.

De addigi vitézségét is felülmúló bátorsággal vezette szakaszát az alexandrovkai reteszállásban vívott küzdelmek során. Szakaszát itt csaknem egészen felmorzsolódott. Utóbb egy különböző szakaszok maradványaiból összeállított puskászszakasz parancsnokságát vette át s ennek élén január 26-án Ivanovkán adta példáját semmitől vissza nem riadó merészségének és áldozatos hősiességének. Az ivanovkai állásokat ostromló bolsevista tömegek ellen újból és újból

ellentámadásra vezette egyre fogyatkozó honvédeit, akiknek sorait fáradságtalan eréllyel egészítette ki a szétterjedett kötelekek legénységéből. Napok óta tartó hősiességének és emberfeletti fáradságnak, valamint ragyogó fegyvertények egész sorozata után érte őt az az aknatalálat, amely hősi életét kioltotta.

Forró Ferenc hadnagy és Simon Lajos főhadnagy

A nagy téli csata legelkeseredettebb ütközete 1943 január 16-án zajlott le Marki községnél. Ebben különösen kiűntette magát Forró Ferenc tartalékos hadnagy és Simon Lajos főhadnagy, mindketten ugyanannak a gyalogezrednek tisztjei.

Forró hadnagy zászlóaljának balszárnyán védelmezte szakaszával a községet, mikor az ellenség roppant tülerővel megrohanta honvédeinket. Forró hadnagy nyomban szakasza élére állott s lendületes támadással vetette vissza a bolsevistákat. Harc közben azonban súlyosan megsebesült. Önfeláldozó hősiességére jellemző, hogy szakaszát még sebesülten is igen eredményesen irányította további harcában. Utóbb az ellenség újabb támadásai miatt vissza kellett vonnia szakaszát s ennek végrehajtása közben súlyos sebesülésével saját szakaszát, valamint az ellenség közé került.

Honvédei közül ketten habozás nélkül visszarahantak parancsnokukért s már vitték is magukkal. Az ellenség látván a sebesült tiszt megmentésén fáradozó honvédeket, pusztító tüzet zúdított rájuk, melyben a két önfeláldozó honvéd is megsebesült. A hőselkü Forró hadnagy ekkor — nehogy megmentői is életükkel fizessenek önfeláldozásukért — rájuk parancsolt, hogy tegyék őt le. hagyják sorsára s térjenek vissza a védőállásba. Amikor honvédei a súlyos tüzben is vonakodtak ettől, a legerélyesebb hangon kényszerítette őket parancsa teljesítésére s így maga utóbb a két vonal között lehetett ki magasztosan hősiessé lelkét.

Századparancsnoka, Simon Lajos főhadnagy ugyanebben a harcban hasonló rendkívüli bátorsággal küzdött. Százada élén több nagy erejű ellenséges támadást vert vissza, bár napok óta súlyos beteg volt már. Forró hadnagy vakmerő ellentámadásai után a nyomozó tülerőben lévő ellenségnek sikerült a Simon-század megmaradt részeit átkarolnia, de a század, a betegsége miatt alig vánszorgó főhadnagy vezetésével teljesen nyílt terepen, negyvenfokos hidegben, éjjel és nappal, körömszakadtáig védte állásait. Simon főhadnagy vitéz magatartásával lehetővé tette, hogy a zászlóalj a sokszoros tülerővel szemben is mindaddig védelmezze a rá bízott területet, amíg a többi erők elvonulásának biztosítása végett erre szükség volt. Csak a visszavonuló parancs megérkezése után üritette ki állásait Simon főhadnagy s engedte magát visszavonuló embereivel hátrahitetni.

Junius 2., 4. és 5-én lesznek Váradon a könyvnapok

Gazdag választékkal vonulnak fel az írók és a kiadók a háborús nehézségek dacára is

Budapest, május 14. Az idén is, mint esztendőnk óta mindig, megjelennek a városok utcáin a könyvsátrak, hogy a tavasznak ezen a három napján bizonyosságot tegyenek arról a meghitt és szoros kapcsolatról, amely a könyv és olvasó, irodalom és közönség között ma is változatlanul fennáll. E három nap ünnepe a magyar-könyvnek, kulturánk erejét, frissességét jelképezi, ám ez a jelképes értelem talán soha sem domborodott ki annyira, mint éppen az ideai könyvnapon.

Európa, sőt az egész világ háborúban áll, a világ rendje lassan átalakul, igényekről kell lemondanunk és ugyanakkor fokozott igényeket támasztanak az egyénnel szemben — de mintha az egyén igényessége is megnőtt volna a szellemiek terén: a könyv ma fokozott társa és barátja az embernek, mint eddig volt. A könyvnap azonban ezen az őrvendétes szomjúságon túl biznyságot tesz a magyarság szellemi képességéről, vezetésre hivatottságáról is: a fegyverzajban nálunk nem hallgatnak a muzsák, s ha a szorgos figyelő végigtekint a mai Európa könyvtermésén,

örömmel tapasztalja, hogy a muzsák nemcsak, hogy nem hallgatnak, hanem ellenkezőleg: hódítanak! — Európában mindenütt nagy sikere van a komoly magyar irodalomnak.

Arról tesz tanuságot az ideai könyvnap, hogy mi magyarok minden körülmények között elszántan ragaszkodunk ahhoz a kulturánkhoz, mely az évszázadok folyamán nemzeti létünknek mindig legszilárdabb bástyájává vált; azt hirdeti, hogy nekünk, akik nehéz körülmények között is fényes műveltséget tudunk teremteni és propagálni, valóban van hivatásunk, rendeltetésünk vezetó szerepre. Ha végigtekintünk a könyvnapon könyvek során, száz és száz színt, hangot, ízt találunk, klasszikus íróink mellett megtaláljuk a moderneket, az európai tájékozódás mellett a népi hangot, a komolyság mellett a derűt, a humort; — az az anyag, ez a gazdagság, ez a sokszínűség újabb biznysága erőnknek és hivatottságunknak. A könyvnap már magában is jelképes kiállítás a kultúra mellett; napjainkban a jelkép értelme kétszeres és büszkévé lehetünk rá, hogy ilyen jelet tudunk mutatni magunknak és a világnak.

Budapesten egyébként május 31-én, június 1-én és 2-án lesznek a könyvnapok, vidéken pedig, s így Nagyváradon is június 2., 4. és 5. napjain. A könyvnapokat a szokásos nagy érdeklődés előzi meg.

Dr Krüger Jenő kamarai elnök tartja a legközelebbi jogászegyleti előadását a városháza közgyűlési termében

A Magyar Jogászegylet Nagyvárad Csoportja ismét a városházán rendezi legközelebbi előadását. Ezúttal dr Krüger Jenőnek, az Ugyvédi Kamara elnökének előadása kerül sorra a román földreform egyes függő kérdéseiről. Dr Krüger Jenő Nagyvárad társadalmának ismert és mint szónok is kedvelt tagja. Előadása iránt nemcsak az ügyvédi kar tagjai, hanem a bírák, ügyészek és tisztviselők körében is nagy érdeklődés nyilvánul meg. A Magyar Jogászegylet érdeklődőket is szívesen lát.

Ballagás a református leánygimnáziumban

Nagyvárad, május 14. Közeledik az iskolai év vége, búcsúznak az „öregék” az iskola padjaitól, végigsimogatják engárgzó szemmel az iskola padjait, amelyekben éveken keresztül szomjas lélekkel lesték a tanárok szavait.

Tegnap a református leánygimnázium nyolcadik osztálya tartotta ballagását. A tantermet gyönyörűen feldíszítették virágokkal a hetedik osztály irányítása mellett az intézet növendékei. A folyosókon a szülők és ismerősök várakoztak. Majd felvonultak a búcsúzó leányok: Csicsai Juliánna, Dósa Ilona, Mártonffy Zeuzsánna, Ney Zeuzsanna, Stan Ibolya, Steiger Gabriella, Szentes Irma, Vargha Gertrud, Zih Margit. Moosolygó szemmel, énekezőval járták be a tantermet, hogy még egyszer felidézék az iskola gyermekemlékeit. A tanárok és szülők könnyes szemmel mentek utánuk.

A ballagás után az intézet nagytermében volt a búcsúztató ünnepség, amely a Hísekegy eléneklésével kezdődött. Dósa Ilona a nyolcadik osztály nevében búcsúzott a tanároktól, köszönetet mondva a fáradságos munkáért, amellyel őket nevelték és feikészítették az életre, amelynek kapui most tárulnak fel előttük. Majd elbúcsúzott az intézet tanulóitól és Isten áldását kérte arra az útra, amelyre most indulnak.

Az intézet nevében Vályi Ármánd helyettes igazgató búcsúztatta a diákokat. Szép hasonlattal mutatta meg nekik, hogy milyenek kell lennie annak az életnek, amelyet most kezdenek. Életüknek — mondotta — mint a gótikus dómoknak, az égbe kell ivelnie Istenhez. Nagy Aranka VII. osztály tanulóáját költeményével, Szinay Piroska pedig néhány kedves és közvetlen szóval mondott búcsúszavakat. Az ünnepség a Himmuzsával ért véget.

Szolgáltatás gyógszertárak:

II. CSOPORT:

- ARANYAS gyógszertár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.
- FEHÉR KERESZT gyógszertár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
- SZENT LÁSZLÓ gyógszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-20.
- MEGVALTÓ gyógszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

„A tuszádi Ujságíró Villa II szobával, fürdőszobával, teljesen modern berendezéssel június 1-re bérbeadó. A gyönyörű, kiesfekvésű villában két szobát az Ujságíró Egyesület fenntart magának. Egész évi üzem. Ajánlatokat május hó 20-ig bezárólag László Zoltán szerkesztő címére küldendők, Sepsiszentgyörgy, „Székely Nép” szerkesztősége.

Mi érdekli a jenkiket?

A „Washington Post” szerint az északamerikai népet „borzasztóan” érdekli a délamerikai szomszédok kulturája, történelme és nyelve. Rengeteg Jenki vetette magát egyszerre a spanyol és portugál nyelv tanulására, valószínűleg Wallace államtitkár példáját követve, aki pedig oroszul tanul szorgalmasan. A valóságban csak azokat érdeklik a nyelvtanfolyamok, akik az „ötödik hadosztály” tagjaként hamarosan beszövegetik Délamerika polgári és katonai életét az Egyesült Államok szétszakhathatatlan pókhálójával. Mert a Jenkik érdeklődése vasallusnépek „kulturája, történelme és nyelve” iránt aligha szorítkozik többre, mint a délamerikai vasutakra és repülőjáratokra, bányákra és ércelőfordulásokra, bankokra és legfelsőbb — filmszínházakra... Vizsgált az Északamerikából éppen hazatérő Mrs. Hamilton meglepően épiesen nyilatkozott Londonban arról, hogy mi — nem érdekli a jenkiket? Nem érdekli őket, ha a Britek mindig csak Anglia bajairól beszélnek. A saját autójához szokott északamerikaiak például a benzinhány említése olyan fájdalmas, mintha az angoloknak le kellene mondani a vasutóit, autobuszról és villamosról. A Jenkik torkig vannak vele, ha a Britek az élelmiszerhiányról mesélnék, hiszen a konzervétkezésre berendezkedett északamerikai háztartásnak nincs már mit nyitogatni a patent konzervnyitóval, hanem mindenért a piacra kell szaladni! Majd elfelejtettük, hogy Mrs. Hamilton szerint a Jenkikkel folytatott társalgás közben okvetlenül elejtendő egy-két jóindulatú megjegyzés Kínára, mert az USA bizonyos tekintetben nagynéninek érzi magát Kínával szemben és nagyon haragszik, hogy az angolok mindig „csak” Európával foglalkoznak. Azonban az igazán nem mondható, hogy Churchill és Roosevelt semmit sem tesznek Kínáért. Amit csak lehet, elkövetnek Csangkai-ék érdekében. Eppen nemrégiben kérte Roosevelt az ég áldását Kínára s kijelentette Madame Csangkai-ék jelenlétében, hogy Isten segítségével egy szép napon Csungking-Kína részére is meg lehet szervezni a fegyverszállítást. De ha valakinek ez a segítség sem tetszik, ime itt van az angol miniszterelnök nemes tette. Churchill nemcsak ígér, hanem valóban küld is valamit Kínába! Az „Evening Standard” jelentése szerint Csangkai-ék marsallnak megküldte az egyik legjobb angol propaganda-film másolatát. Nem feledkezett meg arról sem, hogy a filmet kínai szöveggel lássa el! Most tehát Csangkai-éknek ott a távoli Csungkingban, messze a tengerektől és Amerika légierjétől, legalább annyi öröme van, hogy az egyik legsikerültebb angol háborús filmet nézegetheti! Hát ez nem segítség? (TFK)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Uj vezetőségi tagokat választott a Fehérház Bajtársi Egyesület

Horváth Árpád és Rozsly István tartottak előadást a gyűlésen

Nagyvárad, május 14. Szépszámu tag részvételével tartotta meg május 10-én ismertető előadását a Fehérház Bajtársi Egyesület nagyvárad-i és biharmegyei főszoportja; a Magyar Hírszekere elmondása után az időközben megürült tisztségekre az alábbi bajtársakat választotta meg a taggyűlés:

Főtitkár: eberhardi Patkó Imre, titkár: Furka Béla, jegyző: Boros Károly, számvizsgálók: Nagy István (Szmetka-u.) Fráter József.

Az ismertető előadás megkezdése előtt Horváth Árpád elnök, a nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara kormánybiztosa, Partl József bajtárs egy beadványát ismertette, hogy a bajtársi egyesülés egy hadiárva felnevelését vállalja el. A taggyűlés ezen nemes ügyében — a Központnak tesz először előterjesztést, az onnan beérkező válasz után határoz a folnevelendő személyére vonatkozólag.

Horváth Árpád elnök beszédében rámutatott arra, hogy mindenki teljesítse kötelességét ott, ahová az isteni gondviselés helyezte, hogy mikor drága honvédeink messze idegenben védik a családi tűzhelyeket, mi idehaza mindenütt egyaránt teljesítsük kötelességeinket, mert a legkisebb munka is fontos a maga helyén. Örködnünk kell, nyitott szemmel megfigyelni minden idegenszerű olyan aknamunkát, mely a belső rend felbontá-

sát akarná elősegíteni; nehogy hiába hulljon a drága magyar vér ott künn a harcmezőkön.

Utána Rozsly István városi tanácsos, alelnök hívta fel a bajtársak figyelmét arra, hogy a boldogabb magyar jövő, a jobb magyar sors kialakításáért mindannyiunkban dolgozunk kell. A megpróbáltatásaiban gyenge nemzet elpusztul, de az erős győz és tovább él, ezért minden magyarnak erejét és tudását a magyar nemzet szolgálatába kell állítania. Több időt és jobb munkát kell áldoznunk családunk, hivatásunk, a köz, a nemzet emelése, fokozottabb fejlődése érdekében. Össze kell fognunk, támogatnunk kell egymást, keresnünk kell az egymás segítségét; ki kell irtanunk magunkból az önzést és meg kell gondolnunk minden cselekvésünkénél, előbbre visszük-e azzal a nemzetünk érdekét. Ne keressük egymásban a hibát, lássuk meg egymásban jó tulajdonságunkat, igyekezzünk ezeket egymásban tökéletesíteni.

A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták végig a tartalmas előadásokat, s az összejevetel a Himnusz eléneklésével ért véget.

Az ismertető előadásokat rendszeresítette a Fehérház Bajtársi Egyesület s arra hírlapok útján fogja minden alkalommal meghívni a bajtársakat.

Kész a jóminőségű magyar kotoninszál!

Már vásznakot, ruhaanyagokat készítenek a gyárak az új magyar textilanyagból

A napilapok részletesen beszámoltak arról, hogy a magyar kotoningyártás a minőség javítása terén igen jelentős eredményeket ért el, amennyiben sikerült kenderből és lenből egészen pamutszerű laza kotoninanyagot készíteni a textilipar számára. Az új magyar kotonin minősége egészen kiváló, feldolgozása már minden számottevő textilgyárban folyik. Ez alkalommal azt jelenthetjük be, hogy a textil-önellátás biztosítására irányuló magyar kutatómunka újabb eredményt hozott: sikerrel fejezték be a magyar kotoninszál előállítására folyamatban volt kísérlet-sorozatokat.

Mi a különbség a laza kotonin és a kotoninfonal között?

A laza kotonin egészen vattaszerű anyag, külön fonalat eddig nem szöhettek belőle, mert nem sikerült kellő szálhosszúságúra előállítani. Rövid szálhosszúsága miatt tartóssága és szakítóképesége nem megfelelő, ezért műszálfonallal, gyapjuval, gyapppal keverve készítették fonalat belőle.

A textiltechnikusok azonban nem álltak meg a laza kotonin minőségének feljavításánál, hanem keresték a módot arra, hogy a maglen szárból készíthető laza kotonin szálhosszúságát megnöveljék és ezzel megtalálják a tiszta kotoninból készíthető alapszálakat.

Az elmúlt napokban mutatták be az Ipari Anyaghivatal textilosztályán néhány nagyobb textilgyár kísérlet-sorozatának eredményeként a tisztán kotoninszálból készített különböző textilanyagokat. A szakértők a legteljesebb elismeréssel állapították meg, hogy a tiszta kotoninszálból készített anyagok minősége teljesen megfelelő, a kísérleteket a további finomításra folytatják, úgyhogy rövidesen kereskedelmi forgalomba kerülhetnek a finom lenvásznak és lenruhák.

Agynemüket, nyári ruhaanyagokat készítenek a kotoninszálból

Az új magyar kotoninszál szálhosszúsága már annyira megfelelő, elegendő hosszú, hogy belőle tartós, erős és finom fonalat lehet készíteni. A további finomítás eredményeként egészen finomkivitelű vékonyszálú anyagokat is készíthetnek, az első kísérlet-sorozat eredményeként a vastagszálú és középvastagszálú anyagokat szöttek meg a gyárak. Bemutattak a sikerült kísérleti minták sorában agyvásznakot, alsóneműnek való anyagokat és színes nyári női ruhaanyagokat is.

A kotoninszál egyenletes vastagságú, ugyanarra, hogy a belőle készült anyagok, főleg a vásznak, egyenletesen szöttek, nincs hennük szövési vastagodás. Legfőbb előnyük, hogy igen jól moshatók, vasalhatók, sok-

kal ellenállóbbak, mint a műszálfonalból készült anyagok. Nagyszerűen fehéríthetők, festhetők.

A nyári ruhaanyagok olyan sikerültek, hogy a hölgyközönség a kotoninszálból készített ruhaanyagokat egy-kettőre fel fogja karolni. Igen érdekes divatmintázásban hozzák ki az új anyagokat, amelyeknek gyártása már folyamatban van.

Szombaton este 7 órakor tartja előadását Németh László a Református Kulturpalota dísztermében

Nagyvárad, május 14. Jeleztük, hogy Németh László közreműködésével a nagyvárad-i Református Kőr Fialtaljai szombat este előadást rendeznek a Református Kulturpalotában. Az est középpontjában Németh László szereplése áll, aki „Nagyvárad-i beszéd” címen tartja meg nagy érdeklődéssel várt előadását.

Az est műsora a következő:

1. Széles Kálmánasztalos megnyitó beszédet mond.
2. Csiky Gyuláné énektanárno vezényletével az Immaculata intézet énekkara három népdalt ad elő. Bartók: Bolyongás; Kodály: Gólya-nóta és Vésárhelyi; Erdélyi népdal.
3. Balogh Mária kardói tanítóno Erdélyi József: Anyám című versét szavalja.
4. Szabó Pál novelláját felolvassa Szabó Erzsike.
5. Nagy Lajos várad-réti segédlelkésze Sinka István és Illyés Gyula verseket szaval.
6. Az Immaculata-kórus három népdalt énekel Csiky Gyuláné tanárno vezényletével. Kodály: Esti dal, Farkas; Hej Vargáné, Halmos: Látod-e habám...
7. Kalla Gyula fogász József Attila: Mama és Sértő Kálmán: Gyászjelentés című verseit adja elő.
8. Németh László előadása: Nagyvárad-i beszéd.

Az előadás pontosan 7 órakor kezdődik a Református Kulturpalota (Teleki-utca 27.) nagytermében. Jegyek még korlátozott számban kaphatók a ref. egyház gazdasági hivatalában.

Vasárnap délelőtt cserkész zászló avatás

Cserkész zászlóavatási ünnepélyvel kapcsolatosan a 399. sz. Károli Gáspár cserkész csapat parancsnoksága felkéri mindazokat, akiknek zászló-szeg van birtoúkban, hogy az avatási ünnepélyen, vasárnap d. e. 11 órakor, a Református Kulturpalota dísztermében annak beverése végett megjelenni sziveskedjenek. A vasárnap délutáni műsoros cserkész-ünnepély pedig nem 4, hanem 5 órakor veszi kezdetét, a Református Kulturpalotában.

Folyóirat-szemle

A „Kárpátmedence” májusi számában érdekes cikkeket olvashatunk a német nagybirtokos nemesség hivatástudatáról, a Kárpátmedence sorsközösségéről, a munkások és parasztek biológiai sorsáról, a gyakorlati kereskedelmi szakképzésről, az új európai elméletekről, az Egyesült Államok geopolitikai törekvéseiről.

A tartalmas számot értékes Magyar Figyelő, Külföldi Figyelő, Világ gazdasági Szemle és Lapszemle egészíti ki. A lap erdélyi főbizományosa; Miner-va Irodalmi R. T. Kolozsvár, Mátyás király-tér 8. szám

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁRVI ORSZÓ-UTCA 5 SZÁM,
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

KATOLIKUS GIMNÁZIUMOK ÉS LEÁNYLICEUMOK ÉRETTSÉGI BIZTOSAL. A Magyar Kurir jelenti: A Katolikus Iskolai Főhatóság alá tartozó gimnáziumokban a június hónapban megtartandó érettségi elnökök a következők: A debreceni piarista gimnáziumban: **László Vince.** A gyulai róm. kat. gimnáziumban: **Blaskovics Placid.** A máramaroszegezti piarista gimnáziumban: **Tóth József.** A nagykarolyi piarista gimnáziumban: **vitéz Mészáros Ede.** A egedi piarista gimnáziumban: **Édes Jenő.** A debreceni kat. leánygimnáziumban: **Oszwald Arisztid.** A nagyvárad kat. leánygimnáziumban: **Kerkai József.** A nyiragyházi róm. kat. leánygimnáziumban: **Gögl Lajos.** A szatmárnémeti kat. leánygimnáziumban: **Gáspár Gyula.** A egedi kat. leánygimnáziumban: **Somogyi József.**

Kinevezések a megyei tisztviselői karban. A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny pénteki száma közli a Bihar megyei tisztviselői kinevezéseket.

Hathónapi hőrtörök egy megtévedt fiatalembert. Nagyvárad. Saját tud. Pénzes Albert nagyváradai fiatalember, apja bezárt lakásából 1000 pengő értékű holmit ellopott. A törvény szerk a megtévedt fiatalembert, aki egy ízben már volt büntetve, hathónapi börtönbüntetésre ítélte.

Hőpfner táncestély a Szigligeti Színházban csütörtökön, május 20-án este 7 órakor.

A **TEBE** megállapította a bankok nyári ünnepeltti munkarendjét. A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete körlevelet intézett tagegységeihez, amelyben a nyári ünnep előtti pénztári órák és hivatalos idő tekintetében közli az egységes állásfoglalást. Eszerint azok az ünnepnapokon, amelyek hétköznapra esnek, az előző napon a rendes szombati pénztári órák és hivatalos idők lesznek érvényben. Ugyancsak így alakulnak a benyújtási terminusok és giróelszámolási hivatalos órák is. A körlevél jelzi, hogy a szombati munkaidő megváltoztatása és rendkívüli pihenő tekintetében esetről-esetre lehet módosulás.

Gombaszakértőket és gombaismerőket képeznek ki. A földművelésügyi miniszter a vadontermő gombák értékesítésének előmozdítása és a gombamérgezősek elhárítása céljából a belügyminiszterrel egyetértve gombaismerető tanfolyamok szervezését rendelte el. Kétféle tanfolyam lesz: az úgynevezett gombaszakértői tanfolyamot egyetemi végzettséggel rendelkezők számára, az úgynevezett gombaismerői tanfolyamot pedig botanikai képzettséggel nem rendelkezők részére rendezik meg. A tanfolyamok rendezésére az Országos m. kir. Chemiai Intézet kapott megbízást, amely a tanfolyamok időpontját annak idején fogja közölni a nyilvánossággal.

A **LEVENTÉK MEZEI FUTÓVERSENYE.** Az iskolai és iskolán kívüli leventék futóversenyé 16-án, vasárnap délután lesz, mintegy 1500 benevezett futóval.

Romlott ételek okozta mérgezések leküzdésénél a gyorsan és biztosan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali igénybevétele — egy vagy két ivópohárral — gyakran rendkívüli fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát!

Fodrásziparosok figyelmébe! Értesítjük a Nagyvárad és Vidéke Ipartestülethez tartozó fodrásziparosokat, hogy mosó és borotvaszappan érkezett, melynek utalványait folyó hó 17-én, hétfőn délután 3 órától kezdve osztják az ipartestület helyiségében. Kérjük fodrásziparos társainkat, hogy tagsági könyveiket, valamint az elagott iparosok napjáról való elszámolást is hozzák magukkal. Ugyancsak értesítjük a fodrásziparosokat, hogy Mikló Béla volt szakosztályi elnök síremlékének felavatása folyó hó 16-án, vasárnap délután 4 órakor lesz a Rulikovszky temetőben és kérjük, hogy azon teljes számban megjelenjen sziveskedjenek. Elnökség.

Örvössy Géza meghalt. A kolozsvári Nemzeti Színház, de az egyetemes magyar színjátszást is, mély gyász érte. Váratlanul, élete delén meghalt Örvössy Géza, a kolozsvári Nemzeti színház népszerű karakterszínésze, az ország egyik legjobb ügyelője. Örvössy Gézát Nagyváradon is igen jól ismerték, feleségével, Beness Ilonával a várad urj társaságok kedvencei voltak, és a Thália társulat előadásain hosszú éveken át ünnepelték a művészpárt a Szigligeti színházban is. Örvössy Géza mindössze 54 évet élt. Temetése pénteken délután 3 órakor volt a kolozsvári Nemzeti Színház előcsarnokából, óriási részvét mellett.

ADOMÁNYOK KISS LAJOS VOLT SEGÉDSZÍNÉSZ CSALÁDJA RÉSZÉRE. Egy magát megnevezni nem kívánó idős úr 2 pengőt hozott be szerkesztőségünkbe Kiss Lajos és családja számára. N. N. a Boldogságos Szűz nevében 10 pengőt küldött be hozzánk a nyomorgó család részére. Papp Lajosné, aki Nagyváradon, a Pere-utca 22. szám alatt lakik, minden héten szerdán ebédre várja Kiss Lajos leánykáját és ruhával fogja ellátni őt. Az összegeket rendelkezési helyükre juttatjuk.

Hőpfner táncestély a Szigligeti Színházban csütörtökön, május 20-án este 7 órakor.

Nagyvárad és Vidéke Ipartestület hírei

Az Ipartestület a tanonchiányon segít, mikor székely fiúkat és leányokat akar elhelyezni iparos mestereknél.

A már eddig itt elhelyezett székely fiúk beváltak.

Ézuttal azon a bajon akarunk segíteni, hogy nincsenek leánytanulók.

Kilátásunk van arra, hogy székely leányokat is felvehetünk azokban az iparágakban, ahol a keresztény átalítás következtében leánytanulóknak hiány van.

Egyelőre csak azokhoz tudunk székely leányokat elhelyezni, akik teljes ellátással vállalják őket. Ezek a leányok természetesen hosszabb időre lesznek szegődttve. Akik ilyen feltételek mellett vállalják a székely leányokat, azok sürgősen jelentsek azt az Ipartestület hivatalában a hivatalos órák alatt, 9 és 1 óra között.

Az Elnökség.

Májusban és júniusban kedvezményesen lehet tüzfát szállítani. (MTI) A kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter május 31-ig 50 százalékos, június 30-ig 30 százalékos fuvardíj kedvezményt engedélyezett a tüzfátállítás megkönnyítésére.

KORONA Filmszínház
 Karády Katalin, Nagy István

Halálos csók

Ötletes, szellemes, friss, humoros, zenés új filmvígjáték

7-en, mint a gonoszok

Főszerepben: a legédesebb új filmszínész **Mednyánszky Ági** és a magyar filmszínészek legjobbjai: **Sárdy János, Bilicsi, Kiss Manyi, Vaszary, Makláry**
Diszbemutató szombaton a CASINOBAN
 Jegylovót egész hétre előre. Első héten kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Husz családvédelmi ikerház építését adja vállalatba a Közlölet Szövetkezet

Nagyvárad, május 14. A városi Közlölet Szövetkezet ma délelben tartotta igazgatósági ülését. A tárgysorozaton többek között a Horthy István-telepen felépítendő 20 családvédelmi ikerház vállalathoz adásának ügye szerepel. Nyílt versenytárgyaláson 15 helybeli építőiparos adta be ajánlatát, néhány magas összegű ajánlat kivételével körülbelül egyöntetű árakkal. Megnyugtató, hogy az ajánlatok többsége a tavalyi építkezési összegeket alig haladja túl. Egy-egy iparos 2-3 ikerház építésére kap megbízást. Az építkezések rövidesen megkezdődnek.

A Horthy István telepen egyébként most is nagyarányú munkálatok folynak. Útépítéssel, fásítással, kertészeti megvalósításokkal készítik elő az ünnepélyes felavatást, ami előreláthatólag június hó végén lesz.

Az Országos Központi Hitelintézet ki-

küldötte a napokban vizsgálta felül a Közlölet Szövetkezet 1942. évi mérlegét és leltárát. Az 1943. évi költségvetés előirányzata 1 millió 107 ezer pengő, amely összegnek nagyrészt családi házak építésére és telekvásárlásra fordítják. Ez utóbbi maga 331 ezer pengőt tesz ki. A szövetkezet a szociális szempontok figyelembevételével holdanként 6 ezer pengős vételáron vásárolta meg a Horthy-telephez csatlakozó földterületeket s a földeladónak 1943 őszétől kezdve a gazdasági felügyelőség az állami tartózkodásból biztosít más helyen földet, egyelőre használati formában.

A városi Közlölet Szövetkezet által a Horthy István telep mellett megvásárolt 54 hold terület vételét már jóváhagyta az illetékes katonai parancsnokság, úgyhogy az most már a szövetkezet telekkönyvi tulajdonába megy át.

Szerény magatartásra hívta fel híveit a pesti zsidó hitközség

A helügyminiszter multheti ismert felhívása nyomán a pesti zsidó hitközség társadalmi munkabizottsága a következő körlevelet küldte szét a hitközség tagjai címére:

— Nyomatékos kéressel fordulunk zsidó hittestvérünkhez, hogy a mai komoly időkben, amikor helyzetünk a végsőkig feszülő áldozatosságra kötelez bennünket, legyen magatartásunk, viselkedésünk méltó a komoly idők parancsához. Viselkedjünk szerényen, legyelmézetten, ne hángoskodjunk, ne árásszuk el a szórakozó, üdülhelyeket, a korszót, strandot és ne adjunk okot külső megjelenésünkkel, sem viselkedésünkkel semmitéle megszólásra. Gondoljunk arra, hogy magyar nemzetünk minden há fia most a hazatias kötelességteljesítés terén áldoz.

— Ilyenkor komolyság, szerénység, legyelmézet csendes magatartás a mi kötelességünk. Kerülünk kell minden hivalkodást, minden feltűnést, hogy méltók legyünk a küzdelmes korhoz, amelyben nehéz viszonyok között élünk. (Magy. Tud.)

Gyűjtés a hadiárvak számára

A Lórántffy Zeuzsanna Jótékony Egylet által fenntartott Református Árvaház az évi szokásos utcai gyűjtését folyó hó 16-án vasárnap tartja meg.

Az árvaház eddig is a jószívú emberek adományából tartotta fenn magát. Most pedig különös szeretetébe és jóindulatába ajánljuk olvasóinknak, — amennyiben ez a szeretet intézmény is a nemzetvédelmi szolgálat egyik háttárvájává alakult át, mert ezután csakis hadiárvat vesz gondjaiba és így óhajtja nemiképpén leróni kötelességét azokkal szemben, akik a legdrágábbat, az életüket áldozták fel a jobb magyar jövőért.

Teljesítsük mi is kötelességünket a hadiárvak érdekében!

Hőpfner táncestély a Szigligeti Színházban csütörtökön, május 20-án este 7 órakor.

Roosevelt meg akarja vásárolni a sziriai és libanoni vasutakat. Ankarából jelentik: (MTI) A Stefani Iróda jelenti: Roosevelt sziriai megbízottja kijelentette, hogy az Egyesült Államok részére meg akarja vásárolni a franciáktól a sziriai és libanoni vasutakat.

SPORT

Napirendre került Nagyvárad sportpályáinak korszerűsítése

Az Erzsébetligeti pálya kibővítésének költségét teljes egészében az Országos Sport Központ vállalja

Beszámoltunk már róla a hét folyamán, hogy a városi sportbizottság legutóbbi ülésén igen komoly formában foglalkozott Nagyvárad sportpályáinak korszerűsítési ügyével. A sportbizottság letárgyalta azt a két beadványt is, melyet Ajtay Gyula NAC miniszteri biztos terjesztett dr. Soós István polgármester elé az Erzsébetligeti sportpálya átépítése, illetve a Bunyitayligeti sportstadion megvalósítása tárgyában.

Az egyik átirat az Erzsébetligeti sportpálya lelátója előtti ülőhelyek visszaállításáról a következőképpen szól:

„Az Erzsébetligeti sportpálya átalakításakor a lelátó előtt elhelyezett padokat, illetve sétatő helyeket megszüntették és így jelenleg körülbelül 300 ülőhellyel kevesebb van, mint azelőtt.

Tekintettel arra, hogy az Erzsébetligeti sportpályán I. osztályú Nemzeti Bajnoki mérkőzéseket játszunk, a meglévő ülőhelyek nem elegendők ahhoz, hogy a jelenlegi igényeket kielégítsék.

A sok válsággal küzdő nagyvárad AC-nak ebből igen nagy kára származik, mert ülőhely hiányában kénytelen sokkal olcsóbb állóhelyet árúsítani és közvetve Nagyvárad városának is kevesebb a jövedelme, mert kisebb bevétel esetén a fizetett pályabér is kevesebb.

Tekintettel arra, hogy a pálya átalakításakor elbontott padok anyaga ma is megvan az Erzsébetligeti sportpályán, tisztelettel kérjük, méltóztassék elrendelni a padok visszaállítását.

A sportbizottság magáévá tette a beadványt és úgy határozott, hogy hely ad a kérelemnek és rövid időn belül visszaépíteti a lelátó előtti ülőhelyeket.

Kibővítik az Erzsébetligeti sportpályát

A másik beadvány az Erzsébetligeti pálya kibővítésével és a Bunyitayligeti sportstadion megépítésével foglalkozik az alábbiak szerint:

„A múlt hetekben Nagyváradon járt, mint magánember Misángyi Ottó, az Országos Sport Központ vezetője. A NAC vezetősége felhasználta e kedvező alkalmat arra, hogy Misángyi Ottó ömértóságát, mint az OSK legfelsőbb vezetőjét, tájékoztassa a nagyvárad sportpályák jelenlegi helyzetéről és jövő lehetőségeiről. Bemutattuk elsősorban a Rhédey-kerti levante sporttelepet, másodsorban az Erzsébetligeti sportpályát és harmadsorban a Bunyitayligeti sportstadion részére kijelölt területet.

Misángyi Ottó ömértóságával folytatott megbeszélések alapján az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy a sportpályák korszerűsítésével kapcsolatosan 1943. évben a következ-

zendők végzendők el:

1. Az Erzsébetligeti pálya feltétel nélkül megnagyobbítandó a pálya elején és a pálya baloldalán lévő városi területekkel.

2. Az Erzsébetligeti pályán tervbe vett és elrendelt munkálatokon kívül elvégzendők az összes földmunkálatok, amely lehetővé teszi, hogy körös-körül, az egész pályán kilehesen képezni a nézőközönség részére alkalmas felemelt állóhelyeket.

3. A Bunyitayligeti sportstadionnal kapcsolatban szükséges volna, hogy a már több, mint egy éve húzódó kisajátítási eljárásokat erélyes és gyors intézkedésekkel méltóztassék megszüntetni, hogy a kisajátítás befejezése után, már 1944 tavaszán hozzáfoghassanak a pálya szintezésével kapcsolatos földmunkálatokhoz. Ezzel kapcsolatban tisztelettel kérem, hogy a sportstadion tervéről megfelelően méltóztassék utasítani Nagyvárad város műszaki osztályát, hogy az építési tervzetet ossza be 5 évre és annak első évi

részletére dolgozzon ki részletes költségvetést, hogy annak fedezetéről Nagyvárad város vezetőségének támogatásával és kezdeményezésével megfelelő időben gondoskodni tudjon.

Méltóztassék megengedni, hogy szíves tudomására hozzam, hogy Misángyi Ottó ömértósága megígérte, hogy jelen levelem 2. pontjában foglalt munkálat elvégzéséhez, ami a pálya megnagyobbítását és földmunkálatait illeti, a leghatározottabban kilátásba helyezte támogatását az Országos Sport Központ 100 százalékos költségvállalásával.

Ezért kérem, méltóztassék elrendelni a vonatkozó tervek és költségvetések elkészítését és alulírott felajánlom és vállalom, hogy a szükséges pénz-segély kiutalását az OSK-nál személyesen elintézem.

A fenti beadvány szinte sorsdöntő Nagyvárad sportja életében, hiszen az Országos Sport Központ legfőbb vezetője is személyesen győződött meg a helyi sportpálya-szegénységről és a legmesszebbmenő anyagi támogatást helyezte kilátásba.

Az Erzsébetligeti pálya kibővítését elvben a sportbizottság is elfogadta és — amint már beszámoltunk róla — bizottságot küld helyszíni szemlére, az ügy felülbírása tekintetében. Így a város és az OSK jóindulatú összefogása végre dűlőre viszi a régen vajdó ügyet a rövidesen megérhetjük, hogy Nagyvárad országos tekintélyű sportja megfelelő keretek között erősítheti Szent László városának hírnevét és tekintélyét.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

„Mondj igazat” pénteken este filléres helyárrakkal

Nagy kacagó est lesz pénteken a színházban, mert a *Mondj igazat* című bohózat van műsoron „filléres helyárrakkal”. Figyelem! Csak felnőtteknek!

Egy bolond százat csinál című zenés bolondság szombaton este kerül bemutatásra premier bérlet keretében. Daniss Győző rendezésében. A bérleti előadása kedden este lesz. A nézőtér 3 órán keresztül állandó derűtségben és kacagásban van. Hangulatos muzsika. Pompás táncok. Gyönyörű kiállítás. Főszereplők: Jurik Julesi, Márffy Vera, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc, Bakay Lajos, Útő Endre és Halassy Gyula.

Vasárnap délután a nagysikerű *Kata, Kitty, Katinka* c. operett-újdonosság „olcsó helyárrakkal” megy.

Vasárnap este Farkas Imre: *Gyurkovics fiúk* c. mulatságos, vidám operettje kerül színre. Gyönyörű muzsika. Pompás táncok.

Népművelési előadás keretében hétfőn este: *Bácskai dinom-dánom* c. operett van műsoron. Jegyek a színházi pénztárnál válthatók.

Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja, Földényi László, az Új Magyar Színház művészeinek fellépésével és rendezésében szerdán, május 19-én és pénteken, május 21-én Gerhart Hauptmann: *Henschel fuvarosa kerül színre*. Szerdán premier bérletben, pénteken pedig A-

bérletben.

Földényi László, az Új Magyar Színház művésze már megérkezett a városba és megkezdte a próbákat a társulat tagjaival a „Henschel fuvarosa”-ból.

Höpfner Nővérek, a berlini Állami Opera világhírű szólótáncosnői május 20-án, csütörtökön este, diszelőadás keretében tartják nagy táncestélyüket, a müncheni Német Akadémia Nagyvárad Lektorátusának rendezésében. Jegyek 1.50-től 6 pengőig.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: *Mondj igazat*. Szombaton délután: *Mária főhadnagy*.

Szombaton este: *Egy bolond százat csinál*, premier bérlet.

Vasárnap délután: *Kata, Kitty, Katinka*.

Vasárnap este: *Gyurkovics fiúk*.

Hétfőn este: *Bácskai dinom-dánom* (Népművelési előadás).

Kedden este: *Egy bolond százat csinál*. A-bérlet.

Szerdán este: *Henschel fuvarosa*, premier bérlet.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a Magyar Lapok at.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Fonott kerti fotel szék eladó. Gróf Csáky István 24. szám.

Zongora és pianino Ehrbár gyártmányu páncélszerkezetű eladó. Cim: Jurászik hangszerkészítőnél, Saspalota. 40

Eladó beköltözhető 3 szobás fürdőszobás ház nagy kerttel Templom-térenél. Érdeklődni: Báthory-u. 2. háztulajdonosnál. 41

JÓHANGU cimbalom olcsón eladó. Cim a kiadóban. 827

KÉTSOROS tangó-harmonikát megvételre keresek. Címet ármegjelöléssel a kiadóba kérek. 825

Modern rádió asztal eladó. Szent Anna-u. 33. Varga. 21

H. V. Morton: Az Údvizítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 639

Eladó kombinált szekrény, kétszemélyes rekámie, asztal, két szék. Iványi Ödön-u. 5. Asztalos műhely. 720

Jugatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertés házat központban megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 923

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszekrényekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08.

Paragázzal poloskát, molyt, petéit mindenből felelősséggel irtja, Csutorás, Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Allást nyec

17-20 éves fiatalember munkának azonnal felvétetik. Jelentkezni a lap hirdalaposztályánál.

Allást keres

Keresztény tisztviselőnek perfect gépiró, több éves gyakorlattal délutáni órákra állást keres. Címeket a kiadóba kér. „Perfect” jellegére. 37

Gyakorlott gépiró és irodai munkatárs, délutáni irodai munkát vállal. Cim a kiadóban. 31

Lekás

Csinosan butorozott szobát fürdőszobával keresek Rákóczi-ut közelében. Címet a törvénytörés portásánál kérem leadni. 31

CSERELAKÁST adok 3, esetleg négy szobást, komfortost havi 70-80 pengő bérért. Parkett, balkon, fürdőszoba, állandó napfény, I-és emeleten, cserébe kérek négy szobás, kerttes magánházat, lehetőleg központban. Címet a kiadóba kérek. 830

Butorozott szobát lehetőleg fürdőszobával keresek központban vagy a húszlakatanya közelében. Címet a kiadóba kérek. 39

NYADUTULAJDONOS.

szent László-nyomda R-T.

76-és felelőszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc Szent László-nyomda Rt. 1202-1203

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.